

ŰRKALEIDOSZKÓP

A japán H-1 rakéta 5. sz. példánya 1989. augusztus 8-án a startkísérlet közben meghibásodott. Az I. fokozat hajtóanyag tápszivattyúja csődöt mondott, a rakéta állva maradt. Egy hónapos javítás után szeptember 5-én indították a GMS-4 időjárásjelző műholddal, ezúttal sikeresen. Szeptember 14-re volt tervezve a másik H-1 rakéta startja, de valószínű csak 1990. februárjában indulhat Tanegashimából a MOS-1B műholddal. /UPI/

x x x

Az USAF 1989. szeptember 4-én indította Cape Canaveralról az utolsó Titan-340 rakétáját, a 15. sz. példányt. Ez két katonai távközlési műholdat a DSCS-279 és a DSCS-3/1-et vitte stacionárius pályára, az IUS fokozat segítségével. Ezután az USAF csak Titan-4 sorozatú típust használ négy változatban, a 340 típust a gyár Titan-3 néven kereskedelmi indításokra alkalmazza. /AP/

x x x

A Mir űrállomás elülső dokkolóegységéhez kapcsolták, a két nappal korábban 1989. augusztus 23-án indított Progressz-M teherűrhajót (7275 kg). Az új teherűrhajót a Szojuz-TM űrhajó napelemekkel ellátott műszaki egységével modernizálták. Az űrállomáshoz 1989. szeptember 5-én startolt a Szojuz-TM-8 A.Sz. Viktorenko (42) és A.A. Alekszandrov (45) űrhajósokkal. Az űrhajót szeptember 8-án kapcsolták a Kvant modulhoz. A tervek szerint 1990 február 19-ig tartó repülésen Viktorenko és Alekszandrov két 20-6 t-ás óriás modulnak a Mir elülső részéhez kapcsolását fogja biztosítani (D-modul, 1989. nov.-dec., T-modul, 1990 jan.-febr.). Az "Orlan" nevű 150 kg-os űrkarosszék a D-modulban lesz.

x x x

A Szojuz TM-8 űrhajó személyzete megkezdte a javítási munkákat a Mir fedélzetén. A Progressz-M teherűrhajó 7275 kg tömegű volt, kirakását folytatják szeptember 16. óta. A közlés szerint az első modul a D jelű (szervíz) startjára 1989. november végén kerül sor Bajkonurból Proton hordozórakétával. A második modul a T jelű (technológiai) indítására csak 1990 január-februárjában kerül sor. Az Orlan nevű űrkarosszék az első modulban lesz, tömege 150 kg. /TASZSZ/

x x x

A NASA közli, hogy az 1984-ben indított LDEF nagy műhold erősen fékeződik és mielőbb vissza kell hozni a Földre. Az 1989. decemberre tervezett STS-31 repülés során fognák be, miután pályára küldték a Syncom-IV/5 műholdat és egy műszer-csomagot. /1989.VIII.22.AP/

x x x

Amerikai kongresszusi küldöttség látogatott Bajkonurba 1989. június 14-én, akik megtekintették a Buran első példányát és egy összeszerelt újabb Enyergia rakétát, amely a csarnokban állt. Valószínű ez lesz az 1990-es indítási példány. A tájékoztatás szerint 1990-ben egy nehéz műhold, 1991-ben egy pilóta nélküli több napos Buran próbarepülés, és 1992-ben egy pilótás Buran repülés a terv. A TASZSZ 1989. szeptember 18-án adott ki képet először a Moszkvai Minőségi Kerékpárgyárról, ahol a Proton hordozórakéta és a Mir moduljainak gyártása folyik. Ezzel egyidejűleg látható a Buran-2 példány, amelynek a végszerelése elkészült Bajkonurban. További két példány épülőben van. /TASZSZ/

x x x

A Kozmosz-187015 t-s lokátoros műholdat 1989. július 30-án felrobbantották, mert igen közel jutott a sűrű légkör határához. Startja 1987. július 25-én volt, így darabokra esve jutott a légkörbe és elégett. /AFP/

x x x

A Szovjetunió az idén 6,9 milliárd rubelt költ űrkutatási célokra, ebből 1,7 milliárd jut népgazdasági célú programokra, 3,9 milliárdot pedig a szovjet katonai kutatásokra fordítanak. A Buran űrrepülőgép idei költségvetése 1,3 milliárd rubel - közölte legfrissebb számában az Argumenti i Fakti című szovjet hetilap. /MTI/

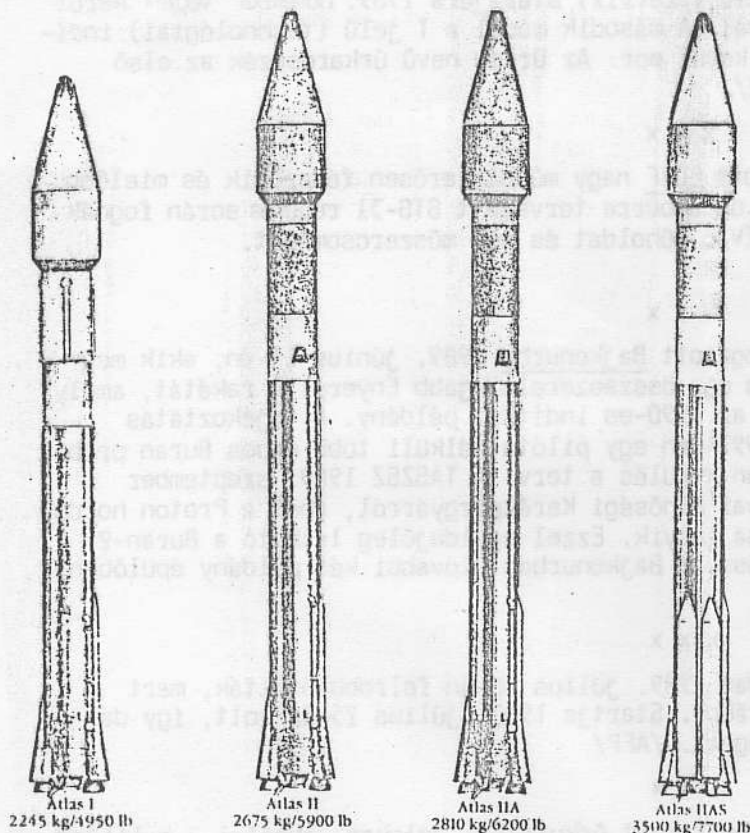
A megsérült Insat-1D műhold startja legalább 3 hónap múlva, már csak jövőre esedékes. A hordozórakétája első fokozatát helyben hagyva, a többi részt átszerelve ezzel indult a brit BSB-1A műhold a Delta-1 (4925) hordozórakétával augusztus 10 helvett 27-én. Ez rendben pályára került, a 31^oK fölé és jövő év elején működésbe lép. A második iker műhold a BSB-1B 1990. augusztusában indul egy Delta-2 (6925) tip. hordozórakétával. (Air et Cosmos 1989.VII.21.)

X X X

A Pleszeck-i indítóbázist a szovjet szervek hivatalosan is bemutatták a sajtónak előbb június 7-én, majd szeptember 27-én. Előbb a Kozmosz-2026 műhold végszerelése volt látható SL-8 Kozmosz hordozórakétára, majd egy Molnyija-3 típusú, amely később indult, SL-6 Molnyija típusú hordozórakétával. Szeptember 27-én egy Molnyija-3 indult, majd az Interkozmosz-24 egy Ciklon hordozórakétával. Ivan Olejnyik vezérőrnagy, a bázis parancsnoka közölte, hogy Pleszeckről több mint 1150 db hordozórakéta indult eddig, ami több mint az amerikai, ESA, Japán és Kínai indítások összesen. Ezek során két nagy katasztrófát említett, 1980-ban egy Szojuz hordozórakéta felrobbanását az indítóállásban, amely 50 halottat követelt, ill. 1973-ban egy Vosztok rakétáét, amely 9 halottal járt. /TASZSZ, AP 1989.IX.28./

X X X

A NASA 1989. szeptember 25-én 04.41 EDT-kor sikeresen indította a FltSatCom-8 katonai távközlési műholdat az utolsó Atlas-Centaur (68. sz.) hordozórakétával, amely tavaly megrongálódott. Ezzel a korábbi Atlas-Centaur sorozat befejeződött, a gyár 60 db-os széria építésébe fogott az Atlas-1 és -2 négy változatából, amelyből 38 db már le van kötve, az első új start 1991-ben lesz. (AWST 1989.X.2.)

A General Dynamics cég által gyártandó Atlas hordozórakéta négy alaptípusa, a hasznos teher nagysága geostacionárius átmeneti pályára (GTO) értendő.

Az amerikai légihaderő szeptember 5-én a Vandenbergi bázisról egy Titan-2 rakétát indított titkos terheléssel, amelyről nem közöltek semmit. A Martin Marietta gyár közli, hogy a Titan-2 rakétát 8 db Thiokol Castor-4 gyorsítórakétával szereli fel, amelyek ugyanúgy működnek mint a Delta típusnál ismertek. Négy db a startnál, 4 db később gyújt be, első start 1992-ben lesz, az SDI program MSX műholdjával. A műhold tömege 2495 kg lehet ezzel a módszerrel. (AWST 1989.X.2.)

x x x

A NASA 1989-1995-ös időszakra 75 db Shuttle űrrepülést tervezett be az épülő 4.pld-al együtt. Ebből 1989-re 6, 1990-re 9, 1991-re 8, 1992-re 12, 1993-ra 14, 1994-re 13, 1995-re 13 db esedékes.

x x x

A szovjet-osztrák űrrepülésre vonatkozó kereskedelmi megállapodás alapján kiválasztották a két osztrák űrhajósjelöltet Klemens Lotaller-t és Franz Vibek-et. Lotaller aneszteziológus, 1963-ban született Bécsben. Orvosi tanulmányai után a hadseregben szolgált. Jelenleg az egyik bécsi klinika sebészetén dolgozik. Vibek elektromérnök, 1960-ban született Bécsben. Az egyetem elvégzése után a SIEMENS cégnél dolgozott. Jelenleg a bécsi Műszaki Egyetem Méréstechnikai Tanszékének aszisztense.

x x x

Az 1989. szeptember 6-án Szozuz rakétával pályára állított soronkövetkező Reszursz-F erőforráskutató műhold leszálló kabinja szeptember 22-én visszatért a Földre. A holdon a Kosima-2 nevű NSZK technológiai kísérletet is végrehajtották. (TASZSZ)

x x x

A Kozmosz-2044 jelű nemzetközi bioszputnyikot 1989. szeptember 15-én a Pleszeck-i űrrepülőtérrel Szozuz rakétával állították 216-294 km-es, 82,3° hajlású pályára. A 14 napos programban Csehszlovákia, az ESA, Franciaország, Kanada, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia, a Szovjetunió és az USA szakemberei vettek részt. A Vosztok típusú visszatérő űrkabinban a "személyzet" a Zsakonja és Zabijaka makako majmokból állt. (TASZSZ)

x x x

Az Interkozmosz-24 1989. szeptember 28-i pleszecki startjával megkezdődött az "Aktív" (Aktívij) program. Az 511-2497 km-es, 82,6°-os hajlásszögű pályán keringő holdról október 3-án leválasztották a második csehszlovák kis holdat a Magion-2-t, a két űreszközzel a plazma folyamatok térbeli kiterjedését vizsgálják. Az Interkozmosz-24 holdról egy 20 m-es antenna segítségével aktív kísérletet is végeznek, alacsony frekvenciás rádióhullámokat sugároznak az ionoszférába. A programban bolgár, csehszlovák, lengyel, magyar, NDK-s, román és szovjet szakemberek vesznek részt. (TASZSZ)

x x x

NOVEMBERBEN LESZ...

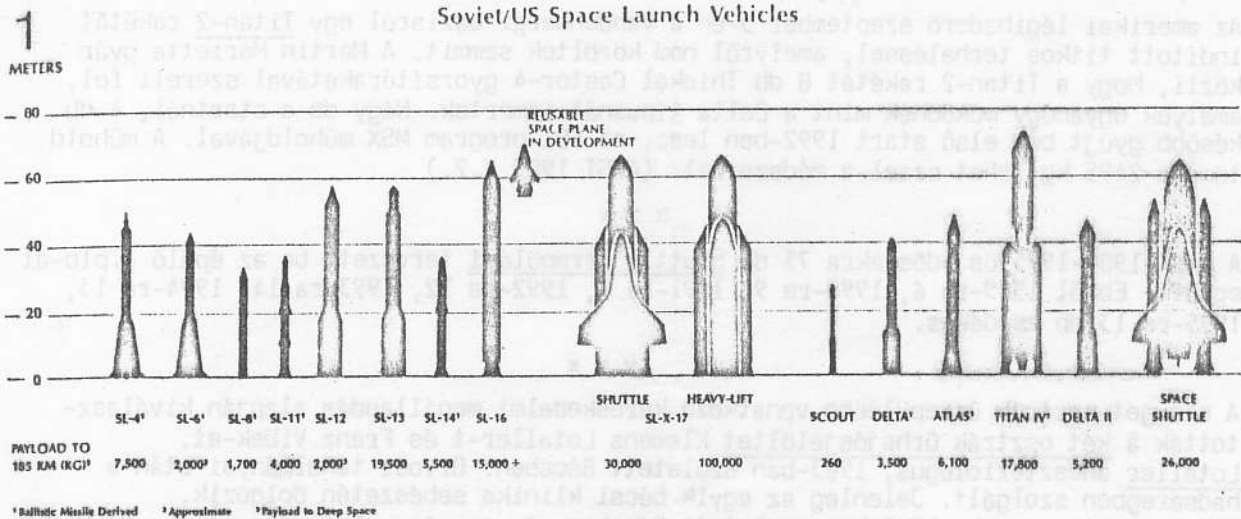
25 éve: 1964. november 28-án Atlas-Agena-D rakétával indították a Mariner-4 űrszondát, amely 1965. július 15-én 9.200 km-re repült el a Mars felszíne felett és az első tv-képeket közvetítette a bolygóról.

20 éve: 1969. november 8-án amerikai Scout hordozórakéta indította az első nyugat-német műholdat az Azur-t. A 71 kg-os hold 380-3200 km-es pályán a kozmikus sugárzást mérte.

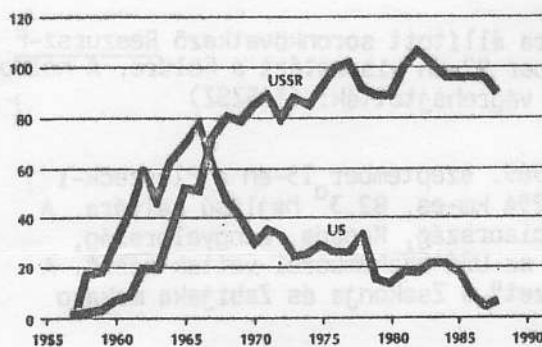
15 éve: 1974. november 15-én amerikai Delta hordozórakétával pályára állították a 245 kg-os, első spanyol műholdat, az ionoszférakutató Intasat-ot.

10 éve: 1979. november 23-án írta alá az Egyesült Államok, Franciaország, Kanada és a Szovjetunió a KOSZPASZ-SARSAT kozmikus mentőrendszer létrehozásáról szóló megállapodást.

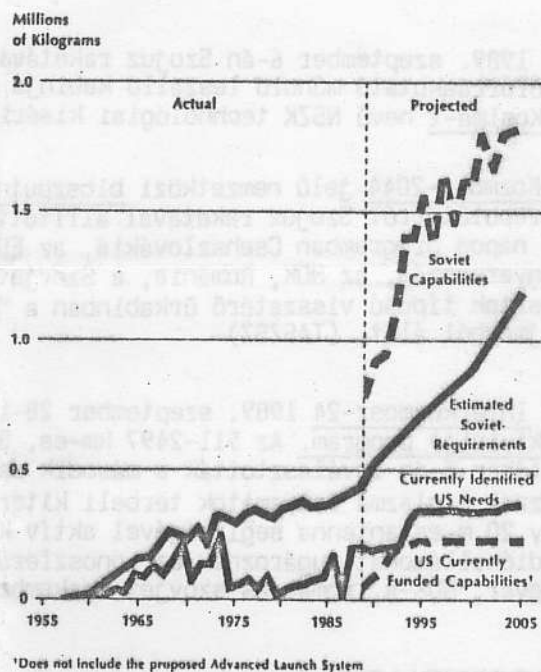
5 éve: 1984. november 16-án először hozták vissza a világűrbe két alacsony pályára került geostacionárius távközlési holdat a Discovery űrrepülőgép fedélzetén.

2 Soviet and US Space Launches 1957-1988

4 Soviet vs. US Weight to Orbit

3 Soviet and US Operational Satellites in Orbit 1957-1988

SZU és USA űradatak összehasonlítás

1. A jelenlegi használatos SZU (SL) és USA űrhajózási hordozórakéták (SL-4,-6-Szojuz, SL-8,-11-Kozmosz, SL-12,13-Proton, SL-14-Ciklon, SL-16-Zenit, SL-X-17-Enyergija).
2. Szovjet és amerikai űreszköz-indítások száma.
3. A működő szovjet és amerikai műholdak száma.
4. A pályára juttatott tömeg (a szaggatott vonalból látszik, hogy jelenleg a szovjet űrszállítás kapacitása lényegesen nagyobb az amerikaiakénál).